

Lagrådsremiss

Avskaffande av arbetslöshetsavgiften

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 30 maj 2013

Hillevi Engström

Catharina Nordlander
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att arbetslöshetsavgiften avskaffas genom en ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Vidare föreslås vissa följdändringar i lagen om arbetslöshetskassor. Regeringens slutliga ställningstagande om huruvida arbetslöshetsavgiften ska avskaffas eller reduceras är dock beroende av utfallet av de s.k. trepartssamtalen och de avtalsslutande parternas engagemang när det gäller att teckna och främja användande av yrkesintroduktionsavtal samt regeringens bedömning av det ekonomiska läget, budgetutrymmet och finansieringsbehoven liksom av de prioriteringar som regeringen gör i det slutliga arbetet med budgetpropositionen för 2014.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 januari 2014. De ska dock tillämpas för tid från och med den 1 januari 2014.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	4
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Avskaffande av arbetslöshetsavgiften.....	7
5	Följdändringar vid avskaffande av arbetslöshetsavgiften	10
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	12
7	Konsekvenser	13
	7.1 Ekonomiska konsekvenser	13
	7.2 Konsekvenser för jämställdheten	14
	7.3 Övriga konsekvenser	14
8	Författningskommentar	15
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Ds 2013:20	16
Bilaga 2	Promemorians lagförslag (Ds 2013:20).....	17
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	19

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor¹

dels att 41 a, 48 a, 48 b och 94 f §§ ska upphöra att gälla,

dels att 41, 48 c, 49 och 87 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 48 § ska lyda ”Finansieringsavgift”².

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §³

En arbetslöshetskassa ska ta ut medlemsavgifter som i förening med andra inkomster får antas täcka kassans förvaltningskostnader, betalningen av finansieringsavgift och *arbetslöshetsavgift samt* övriga utgifter. En arbetslöshetskassa får besluta om olika medlemsavgifter för olika medlemskategorier, om det finns skäl för det.

En arbetslöshetskassa ska ta ut medlemsavgifter som i förening med andra inkomster får antas täcka kassans förvaltningskostnader, betalningen av finansieringsavgift och övriga utgifter. En arbetslöshetskassa får besluta om olika medlemsavgifter för olika medlemskategorier, om det finns skäl för det.

En arbetslöshetskassa får dock inte för att täcka kostnaderna för arbetslöshetsavgiften ta ut

1. någon avgift av en medlem som är arbetslös i den mening som avses i 41 a §, eller

2. mer än 300 kronor i månaden i avgift per medlem av övriga medlemmar.

48 c §⁴

En *finansierings- eller arbetslöshetsavgift* får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

En *finansieringsavgift* får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

¹ Senaste lydelse av

41 a § 2008:410

48 a § 2009:665

48 b § 2009:665

Anmärkning: 94 f § senaste lydelse enligt SFS 2013:153.

² Senaste lydelse 2008:410.

³ Senaste lydelse 2008:410.

⁴ Senaste lydelse 2009:1438.

49 §⁵

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om när och på vilket sätt betalningarna enligt 48–48 b §§ ska göras.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om när och på vilket sätt betalningarna enligt 48 § ska göras.

Lydelse enligt SFS 2013:153

Föreslagen lydelse

87 §

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 f och 94 g §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för det som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till *styrelseledamot* får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlems-

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48 § om finansieringsavgift, i 94 g § om uppgiftsskyldighet samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för det som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till *styrelseledamöter* får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av

⁵ Senaste lydelse 2009:665.

organisationerna. För sådana medlemsorganisationerna. För
ombud gäller det som sägs i fjärde sådana ombud gäller det som sägs
stycket om *styrelseledamot* i den i fjärde stycket om *styrelse-*
kompletterande kassan. *ledamöter* i den kompletterande
kassan.

1. Denna lag träder i kraft den 15 januari 2014. Lagen tillämpas dock för tid från och med den 1 januari 2014.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för arbetslöshetsavgift som avser tid före den 1 januari 2014.
3. Den upphävda 94 f § gäller fortfarande för uppgifter som avser tid före den 1 januari 2014.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har utarbetats departementspromemorian Vissa lagförslag med anledning av trepartssamtalen (Ds 2013:20). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. I detta lagstiftningsärende behandlas endast förslaget om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Promemorians lagförslag i den del som behandlas i denna lagrådsremiss finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2013/1135/A).

4 Avskaffande av arbetslöshetsavgiften

Regeringens förslag: Arbetslöshetsavgiften ska avskaffas. Bestämmelsen om arbetslöshetsavgift i lagen om arbetslöshetskassor ska därför tas bort.

Promemorians förslag: Promemorians huvudförslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Merparten av de remissinstanser som har yttrat sig över förslagen är positiva till eller har inga invändningar mot att avskaffa arbetslöshetsavgiften, bland dem *Arbetsgivarverket*, *Statskontoret*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*, *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen*, *Arbetslöshetskassornas samorganisation*, *Svenskt Näringsliv*, *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)*, *Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco)* och *Landsorganisationen i Sverige (LO)*. Flera av dessa är också positiva till eller har inga invändningar mot det alternativa förslaget att reducera arbetslöshetsavgiften. Några av dessa, bl.a. Arbetslöshetskassornas samorganisation och TCO anser dock i första hand att arbetslöshetsavgiften bör avskaffas. LO och *Facket för Service och Kommunikation* avstyrker uttryckligen förslaget om att reducera avgiften. Vissa remissinstanser har uttryckt kritik mot att villkora ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften med utomstående faktorer. *Målaremästarnas riksförbund* avstyrker båda förslagen. Övriga remissinstanser har inga synpunkter eller har avstått att yttra sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Bakgrund

Hösten 2011 bjöd regeringen in arbetsmarknadens parter till s.k. trepartssamtal. Syftet var att finna gemensamma lösningar på svåra

problem på arbetsmarknaden. Regeringens målsättning med trepartssamtalen är att finna åtgärder som sänker jämviktsarbetslösheten och ökar den varaktiga sysselsättningen, särskilt genom att förbättra möjligheterna till arbete för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden. En utgångspunkt har varit att stödja initiativ som kommit från parterna själva. Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 uttryckt en vilja att staten genom lönesubventioner, i form av skattekreditering, och handledarstöd ska stimulera att anställningar av unga personer kommer till stånd inom ramen för av parterna tecknade yrkesintroduktionsavtal eller motsvarande. I trepartssamtalen har det förts fram önskemål om att avskaffa den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten.

Nuvarande ordning

Arbetslöshetskassorna bidrar till finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen genom att för varje månad betala en finansieringsavgift och en arbetslöshetsavgift till staten. Finansieringsavgiften är kopplad till den genomsnittligt utbetalade dagpenningen enligt inkomstbortfallsförsäkringen i respektive arbetslöshetskassa. Arbetslöshetsavgiften är kopplad till den arbetslöshetsersättning som respektive arbetslöshetskassa betalar ut enligt inkomstbortfallsförsäkringen. Båda avgifterna betalas av medlemmarna i arbetslöshetskassan via medlemsavgiften. Förutom dessa två avgifter består medlemsavgiften även av en avgift för att täcka arbetslöshetskassornas kostnader för att administrera försäkringen. Administrations- och finansieringsavgiften betalas av samtliga medlemmar medan arbetslöshetsavgiften endast betalas av medlemmar som inte är arbetslösa i den mening som avses i 41 a § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Arbetslöshetsavgiften motsvarar 33 procent av den arbetslöshetsersättning som respektive arbetslöshetskassa har betalat ut under månaden enligt inkomstbortfallsförsäkringen. Från arbetslöshetsavgiften görs ett avdrag om 50 kronor för varje medlem som inte räknas som arbetslös under den månad som arbetslöshetsavgiften avser. Arbetslöshetsavgiften är alltid lägst 0 kronor och får högst vara 300 kronor per månad för varje medlem som inte räknas som arbetslös. Vidare får finansierings- och arbetslöshetsavgifterna som arbetslöshetskassan betalar till staten tillsammans högst motsvara vad arbetslöshetskassan har betalat ut i dagpenning enligt inkomstbortfallsförsäkringen den månad avgifterna avser.

Behov av att stimulera anslutningen till arbetslöshetsförsäkringen

Arbetslöshetsavgiften föregicks av den förhöjda finansieringsavgiften som infördes den 1 januari 2007. Införandet av den förhöjda finansieringsavgiften motiverades med att arbetslöshetsförsäkringen behövde bli mer försäkringsmässig. Regeringen ansåg att det måste finnas en koppling mellan utbetalad arbetslöshetsersättning och avgifternas storlek. Detta uppnåddes genom att den statliga subventionsgraden minskades och att försäkringstagarna fick bära en större del av kostnaderna för arbetslösheten. Regeringens uppfattning var att en högre grad av egenfinansiering bl.a. skulle skapa förutsättningar

för en samhällsekonomiskt rimlig löneökningstakt. För att ytterligare stärka de drivkrafter som den förhöjda finansieringsavgiften ledde till ersattes den förhöjda finansieringsavgiften med arbetslöshetsavgiften den 1 juli 2008.

Den högre graden av medlemsfinansiering genom den förhöjda finansieringsavgiften och senare arbetslöshetsavgiften bidrog emellertid till en minskad anslutningsgrad.

Såsom några remissinstanser har påtalat är en hög anslutningsgrad väsentlig för att upprätthålla legitimiteten och försäkringsmässigheten i arbetslöshetsförsäkringen. Det är också viktigt att fler personer omfattas av ett försäkringsskydd vid arbetslöshet. Regeringen anser därför att det finns behov av att se över arbetslöshetsavgiften för att stimulera anslutningen till arbetslöshetsförsäkringen.

Avskaffande eller reducering av arbetslöshetsavgiften?

Regeringen bedömer att en ökad anslutning till arbetslöshetsförsäkringen lämpligast skulle uppnås om arbetslöshetsavgiften avskaffas eller sänks eftersom det innebär sänkta medlemsavgifter för sysselsatta medlemmar.

Saco och *LO* har framhållit att arbetslöshetsavgiften inte har haft avsedd effekt på lönebildningen. Att arbetslöshetsavgiften har fått begränsat genomslag på lönebildningen beror bl.a. på att arbetslöshetskassornas verksamhetsområden och arbetsmarknadens avtalsområden inte fullt ut stämmer överens. Arbetslösheten inom ett avtalsområde påverkar därför arbetslöshetsavgiften respektive medlemsavgiften i begränsad omfattning. Därför utgör arbetslöshetsavgiften ett svagare incitament i lönebildningen än den hade gjort om verksamhetsområden och avtalsområden hade stämt överens fullständigt. *Arbetslöshetskassornas samorganisation* har framhållit att om avgiften reduceras istället för avskaffas så kommer den förväntade positiva effekten på medlemsutvecklingen till viss del utebli samtidigt som administrationskostnaderna för arbetslöshetsavgiften inte kommer minska.

Om arbetslöshetsavgiften avskaffas kommer både arbetslösa och sysselsatta medlemmar att betala samma avgift. Att gå från arbetslöshet till arbete skulle därmed inte vara förknippat med en högre avgift till arbetslöshetskassan. Den negativa marginaleffekt som arbetslöshetsavgiften eventuellt medför skulle därför upphöra. Det kan ha positiva effekter på sysselsättningen. Dessutom kan det antas att ett avskaffande av avgiften i större utsträckning skulle stimulera anslutningen än en reducering. Detta talar för ett avskaffande istället för en reducering av arbetslöshetsavgiften. Såsom *Statskontoret* och *Ekonomistyrningsverket* framfört, skulle ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften emellertid få betydande statsfinansiella konsekvenser. Det talar för att arbetslöshetsavgiften istället bör reduceras.

Sammantaget anser regeringen ändå mot bakgrund av ovanstående att arbetslöshetsavgiften i första hand bör avskaffas. Det slutliga ställningstagandet om huruvida arbetslöshetsavgiften bör avskaffas eller reduceras är dock beroende av utfallet av trepartssamtalen och de avtalslutande parternas engagemang när det gäller att teckna och främja användande av yrkesintroduktionsavtal samt regeringens bedömning av

det ekonomiska läget, budgetutrymmet och finansieringsbehoven liksom av de prioriteringar som regeringen gör i det slutliga arbetet med budgetpropositionen för 2014.

5 Följdändringar vid avskaffande av arbetslöshetsavgiften

Regeringens förslag: Vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften ska vissa följdändringar göras i lagen om arbetslöshetskassor. Bestämmelserna om det sammanlagda uttaget av avgifter och om när en arbetslöshetsavgift senast får ändras ska därför tas bort. Vidare ska regeringen inte längre ha möjlighet att meddela föreskrifter om betalningen av arbetslöshetsavgiften. Bestämmelserna om medlemsavgifter för att täcka kostnader för arbetslöshetsavgift ska tas bort. Försäkringskassans uppgiftsskyldighet ska upphöra och följdändringar ska göras för den kompletterande arbetslöshetskassan.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Försäkringskassan* framhåller att det innebär en förenkling för kunder med aktivitetsstöd och utvecklingsersättning om uppgiftsskyldigheten till arbetslöshetskassorna tas bort samt att risken för fel i handläggningen minskar eftersom uppgiftslämnande till viss del görs manuellt. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* anser att finansieringsavgiften inte ska få ändras efter inrapporteringsmånaden, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som har legat till grund för beräkningen av avgiften har ändrats. Inga andra remissinstanser yttrar sig särskilt över förslagen.

Skälen för regeringens förslag

Vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften tas 48 a § i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor bort. Bestämmelsen reglerar storleken på avgiften. Avskaffande av arbetslöshetsavgiften påverkar emellertid även flera andra bestämmelser i lagen om arbetslöshetskassor, exempelvis bestämmelsen om medlemsavgift. Därför bör ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften åtföljas av ett flertal följdändringar i lagen.

Begränsningen av det sammanlagda uttaget av avgifter

Att finansierings- och arbetslöshetsavgifterna tillsammans högst får motsvara vad arbetslöshetskassan betalat ut i dagpenning enligt inkomstbortfallsförsäkringen den månad avgifterna avser följer av 48 b § lagen om arbetslöshetskassor. Bestämmelsen infördes för att säkerställa att en arbetslöshetskassa inte skulle betala in mer i avgifter till staten än kassan betalade ut i ersättning till medlemmarna. Vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften fyller bestämmelsen inte längre någon funktion. Bestämmelsen bör därför tas bort.

Tidpunkten då en arbetslöshetsavgift senast får ändras

En finansierings- eller arbetslöshetsavgift får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats. Det framgår av 48 c § lagen om arbetslöshetskassor. Eftersom arbetslöshetsavgiften föreslås avskaffas bör bestämmelsen ändras så att den endast gäller finansieringsavgiften. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* anser att bestämmelsen även ska justeras på så sätt att finansieringsavgiften inte får ändras efter inrapporteringsmånaden. Vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften kommer nämligen kassorna endast behöva lämna uppgift om totalt medlemsantal och *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* bedömer att uppgift om totalt medlemsantal får anses relativt konstant efter inrapporteringsmånaden. Konsekvenserna av ett sådant förslag är emellertid inte tillräckligt utredda. Regeringen föreslår mot den bakgrunden ingen justering av den tid inom vilken finansieringsavgiften senast får ändras. Det kan dock finnas anledning att i ett annat sammanhang återkomma till frågan.

Föreskrifter om betalning av arbetslöshetsavgiften

Regeringen får enligt 49 § lagen om arbetslöshetskassor meddela närmare föreskrifter om när och på vilket sätt betalningarna av finansierings- och arbetslöshetsavgifterna ska göras. Vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften bör bemyndigandet ändras så att det endast gäller finansieringsavgiften.

Avgifter från medlemmarna för att täcka kostnaderna för arbetslöshetsavgiften

En arbetslöshetskassa ska ta ut en avgift av medlemmarna för att täcka förvaltningskostnader, betalningen av finansierings- och arbetslöshetsavgifter samt övriga utgifter. För att täcka kostnaden för arbetslöshetsavgiften får en arbetslöshetskassa dock inte ta ut någon avgift av en medlem som är att anse som arbetslös. Det framgår av 41 § lagen om arbetslöshetskassor. Vem som är arbetslös definieras i 41 a §. Definitionen har endast betydelse för frågan om en arbetslöshetskassa får ta ut avgift av en medlem för att täcka kostnaderna för arbetslöshetsavgiften. Bestämmelsen om medlemsavgift bör ändras så att en arbetslöshetskassa inte kan ta ut en avgift av en medlem för att täcka kostnader för arbetslöshetsavgift. Mot den bakgrunden saknas det skäl att ha kvar definitionen av arbetslös. Bestämmelsen bör därför tas bort.

Försäkringskassans uppgiftsskyldighet

Av 94 a §, som från och med den 1 september 2013 betecknas 94 f §, lagen om arbetslöshetskassor framgår att Försäkringskassan är skyldig att lämna vissa uppgifter till en arbetslöshetskassa om kassans medlemmar. Det avser uppgifter om aktivitetsstöd och utvecklingsersättning samt utfört avlönat arbete vid sidan av deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd och utvecklingsersättning. Arbetslöshetskassorna behöver uppgifterna för att kunna avgöra om en medlem är att

anse som arbetslös och därmed är befriad från att betala medlemsavgift som avser att täcka kostnader för arbetslöshetsavgiften. Vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften har arbetslöshetskassorna inte längre behov av denna information från Försäkringskassan. Såsom *Försäkringskassan* framhållit så skulle det innebära en förenkling om uppgiftsskyldigheten togs bort. Det skulle också minska risken för fel i handläggningen. Bestämmelsen om Försäkringskassans uppgiftsskyldighet bör därför tas bort.

Följändringar för den kompletterande arbetslöshetskassan

Den kompletterande arbetslöshetskassan regleras i 85–87 b §§ lagen om arbetslöshetskassor. Av 87 § tredje stycket framgår att vissa särskilt uppräknade bestämmelser i lagen gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Några av de uppräknade bestämmelserna reglerar arbetslöshetsavgiften och Försäkringskassans uppgiftsskyldighet. Hänvisningarna till dessa bestämmelser bör tas bort vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 15 januari 2014. De ska dock tillämpas för tid från och med den 1 januari 2014. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för arbetslöshetsavgift som avser tid före den 1 januari 2014. Försäkringskassans uppgiftsskyldighet ska fortsätta att gälla för uppgifter som avser tid före den 1 januari 2014.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Försäkringskassan* framhåller att en ändring av uppgiftsskyldigheten innebär en kostnad för att avveckla en funktion i kommande it-system och att det därför är angeläget att myndigheten så snart som möjligt får besked om ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* anser att det behövs en övergångsbestämmelse till lagförslaget så att bestämmelsen som begränsar möjligheten att i efterhand ändra arbetslöshetsavgiften fortfarande gäller för arbetslöshetsavgift som avser tid före den 1 januari 2014. *LO* förordar att lagändringen träder i kraft den 1 oktober 2013. Övriga remissinstanser har inte berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringen bör träda i kraft så snart som möjligt, dvs. den 15 januari 2014. Detta bedöms ge arbetslöshetskassorna tillräckligt med tid för att anpassa medlemsavgifterna. Vidare bedöms det ge *Försäkringskassan* skäligt med tid för anpassningar. För att underlätta beräkningen av den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna ska betala till staten och den medlemsavgift arbetslöshetskassorna ska ta ut för att täcka kostnaden

för arbetslöshetsavgiften bör emellertid lagändringarna tillämpas från och med den 1 januari 2014.

Såsom *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* påtalat finns det behov av en övergångsbestämmelse. Äldre föreskrifter bör fortsätta att gälla för arbetslöshetsavgift som avser tid före den 1 januari 2014. Vidare bör Försäkringskassans uppgiftsskyldighet fortsätta att gälla för uppgifter som avser tid före den 1 januari 2014. Regeringen anser därför att det bör införas övergångsbestämmelser med sådan innebörd.

7 Konsekvenser

7.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för staten

Att avskaffa arbetslöshetsavgiften innebär att statens intäkter från arbetslöshetskassorna endast utgörs av finansieringsavgifter. Enligt regeringens prognos bedöms statens intäkter minska med 3,1 miljarder kronor under 2014, med 2,9 miljarder kronor under 2015, med 2,3 miljarder kronor under 2016 och med 2,0 miljarder kronor under 2017.

Ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften antas bidra till att fler väljer att bli medlemmar i en arbetslöshetskassa, vilket innebär ökade intäkter till staten via finansieringsavgiften. Det är emellertid svårt att bedöma storleken på denna effekt. Om medlemsantalet ökar med ca 200 000 personer, som lite förenklat antas vara proportionerligt fördelade mellan arbetslöshetskassorna, bedöms intäkterna från finansieringsavgiften öka med knappt 0,2 miljarder kronor. Fler medlemmar innebär även att fler personer kommer ha rätt till ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen, vilket kan antas leda till högre utgifter för arbetslöshetsersättning.

Arbetslöshetsavgifternas andel av utgifterna

Statens intäkter från arbetslöshetsavgiften och finansieringsavgiften utgjorde 38 procent av utgifterna för arbetslöshetsersättningen under 2012. Med enbart finansieringsavgiften skulle medlemmarna ha finansierat omkring 20 procent av dessa utgifter. Graden av egenfinansiering kommer dock att variera med utgifterna eftersom finansieringsavgiften, till skillnad från arbetslöshetsavgiften, inte är relaterad till utbetalda medel.

Medlemmarnas avgifter

Ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften leder till att sysselsatta medlemmar i flertalet av arbetslöshetskassorna får en sänkning av medlemsavgiften och att det inte längre kommer vara någon skillnad i avgift mellan sysselsatta och arbetslösa.

En annan effekt är att skillnaderna i medlemsavgift mellan olika arbetslöshetskassor kommer att minska betydligt. De kvarstående skillnaderna kommer främst att bestå av varierande administrativa

kostnader och skillnader i finansieringsavgift till följd av att den genomsnittliga inkomstrelaterade dagpenningen varierar något mellan arbetslöshetskassorna.

Den genomsnittliga medlemsavgiften är för närvarande ca 200 kronor per månad och sysselsatt medlem, men varierar mellan 85 kronor för Finans- och försäkringsbranschens arbetslöshetskassa och 390 kronor för Hotell- och restauranganställdas arbetslöshetskassa. Vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften skulle den genomsnittliga avgiften vara ca 110 kronor per månad och variera mellan ca 90 och 170 kronor med nuvarande avgiftsbelopp. Den genomsnittliga avgiftsminskningen skulle i detta fall uppgå till ca 90 kronor per månad och sysselsatt medlem. För de tio arbetslöshetskassor som med nuvarande struktur har de högsta medlemsavgifterna motsvarar minskningen i genomsnitt ca 160 kronor per månad. För närvarande är det enbart sex arbetslöshetskassor som inte betalar någon arbetslöshetsavgift och vars medlemmar därmed inte skulle påverkas direkt vid ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften.

Kostnader för administration

Ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften bedöms inte medföra ytterligare kostnader för vare sig arbetslöshetskassorna eller Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Förslaget innebär tvärtom att de administrativa kostnaderna sannolikt kommer att minska för arbetslöshetskassorna eftersom de inte längre behöver skilja på arbetslösa och sysselsatta medlemmar i detta avseende.

7.2 Konsekvenser för jämställdheten

JämställdhetskONSEKVENSERNA av att avskaffa arbetslöshetsavgiften bedöms sammantaget vara små. När den förhöjda finansieringsavgiften, som sedermera ersattes av arbetslöshetsavgiften, infördes minskade antalet medlemmar i arbetslöshetskassorna i samma utsträckning bland kvinnor och män. Kön fördelningen är jämn sett till det totala antalet anslutna, men relativt ojämnt fördelad mellan olika branscher och arbetslöshetskassor. Eftersom arbetslöshetsavgiften i hög grad varierar mellan arbetslöshetskassorna, kan den genomsnittliga förändringen i medlemsavgiften därmed vara olika stor för kvinnor och män. De tio arbetslöshetskassor som vid en eventuell reform får störst avgiftssänkning har i genomsnitt en större andel män som medlemmar, omkring två tredjedelar. I den arbetslöshetskassa som får allra störst sänkning, Hotell- och Restauranganställdas Arbetslöshetskassa, är dock majoriteten av medlemmarna kvinnor.

7.3 Övriga konsekvenser

Förslagen förväntas inte ha några konsekvenser som påverkar Sveriges internationella åtaganden.

Förslagen bedöms inte heller få några särskilda konsekvenser för miljön eller företagen.

8 Författningskommentar

41 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Paragrafen, som reglerar arbetslöshetskassornas möjlighet att ta ut medlemsavgifter, har ändrats till följd av att arbetslöshetsavgiften avskaffas.

I *första stycket* har möjligheten att ta ut medlemsavgift för att täcka kostnad för arbetslöshetsavgift tagits bort. Paragrafens *andra stycke*, om begränsningar i möjligheten att ta ut sådan medlemsavgift, har tagits bort.

48 c §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Paragrafen anger när arbetslöshetskassans avgifter till staten senast får ändras. Till följd av att arbetslöshetskassorna numera inte ska betala någon arbetslöshetsavgift har paragrafen ändrats så att den inte längre omfattar arbetslöshetsavgiften.

49 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Regeringens möjlighet att meddela föreskrifter om betalning av arbetslöshetsavgiften har tagits bort till följd av att arbetslöshetsavgiften avskaffas.

87 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Paragrafen innehåller bestämmelser om den kompletterande arbetslöshetskassan.

I *tredje stycket* har hänvisningarna till bestämmelserna om arbetslöshetsavgift och Försäkringskassans uppgiftsskyldighet tagits bort eftersom arbetslöshetskassorna, inklusive den kompletterande arbetslöshetskassan, inte längre ska betala någon arbetslöshetsavgift.

I paragrafen har dessutom vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts utan att någon ändring i sak är avsedd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslaget behandlas i avsnitt 6.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna innebär att januari 2014 är den första månaden för vilken arbetslöshetskassorna inte ska betala någon arbetslöshetsavgift till staten. Bestämmelserna innebär vidare att Försäkringskassan fortsätter att vara uppgiftsskyldig för uppgifter som avser tid före den 1 januari 2014.

Sammanfattning av promemorian Ds 2013:20

Hösten 2011 bjöd regeringen in arbetsmarknadens parter till s.k. trepartssamtal. Syftet var att finna gemensamma lösningar på svåra problem på arbetsmarknaden. Regeringens målsättning med treparts är att finna åtgärder som sänker jämviktsarbetslösheten och ökar den varaktiga sysselsättningen, särskilt genom att förbättra möjligheterna till arbete för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden. En utgångspunkt har varit att stödja initiativ som kommit från parterna själva. Trepartssamtal har förts både med centralorganisationerna och med de avtalsslutande parterna på branschnivå.

Departementsskrivelsen innehåller lagförslag kopplade till trepartssamtalen. Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 uttryckt en vilja att staten genom lönesubventioner, i form av en skattekreditering, och handledarstöd ska stimulera att anställningar av unga personer kommer till stånd inom ramen för av parterna tecknade yrkesintroduktionsavtal eller motsvarande.

I avsnitt 4 lämnas förslag till ändringar i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden. Ändringen möjliggör kreditering på skattekonto av lönestöd för yrkesintroduktionsanställningar eller motsvarande.

I trepartssamtalen har det förts fram önskemål om att avskaffa den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten.

I avsnitt 5 lämnas förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Ändringen innebär att arbetslöshetsavgiften avskaffas eller reduceras. Att avskaffa eller reducera arbetslöshetsavgiften innebär att sysselsätta medlemmar i flertalet arbetslöshetskassor får en lägre avgift, vilket torde stimulera anslutningen till arbetslöshetsförsäkringen.

I promemorian upplyses om att remittering av förslagen inte innebär att dessa nödvändigtvis kommer att ingå som förslag i budgetpropositionen för 2014 eftersom regeringen kommer att ta ställning till den frågan i det fortsatta arbetet. Ställningstagandet är beroende av det ekonomiska läget, budgetutrymmet och finansieringsbehoven samt de prioriteringar som regeringen gör i det slutliga arbetet med budgetpropositionen. Förslaget om att avskaffa eller reducera arbetslöshetsavgiften är också beroende av utfallet av partssamtalen och de avtalsslutande parternas engagemang när det gäller att teckna och främja användande av yrkesintroduktionsavtal.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor¹

dels att 41 a, 48 a, 48 b och 94 a §§ ska upphöra att gälla,

dels att 41, 48 c, 49 och 87 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 48 § ska lyda ”Finansieringsavgift”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §²

En arbetslöshetskassa ska ta ut medlemsavgifter som i förening med andra inkomster får antas täcka kassans förvaltningskostnader, betalningen av finansieringsavgift och *arbetslöshetsavgift samt* övriga utgifter. En arbetslöshetskassa får besluta om olika medlemsavgifter för olika medlemskategorier, om det finns skäl för det.

En arbetslöshetskassa ska ta ut medlemsavgifter som i förening med andra inkomster får antas täcka kassans förvaltningskostnader, betalningen av finansieringsavgift och övriga utgifter. En arbetslöshetskassa får besluta om olika medlemsavgifter för olika medlemskategorier, om det finns skäl för det.

En arbetslöshetskassa får dock inte för att täcka kostnaderna för arbetslöshetsavgiften ta ut

1. någon avgift av en medlem som är arbetslös i den mening som avses i 41 a §, eller

2. mer än 300 kronor i månaden i avgift per medlem av övriga medlemmar.

48 c §³

En *finansierings- eller arbetslöshetsavgift* får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

En *finansieringsavgift* får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

¹ Senaste lydelse av

41 a § 2008:410

48 a § 2009:665

48 b § 2009:665

94 a § 2009:665.

² Senaste lydelse 2008:410.

³ Senaste lydelse 2009:1438.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om när och på vilket sätt *betalningarna* enligt 48–48 b §§ ska göras.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om när och på vilket sätt *betalning* enligt 48 § ska göras.

Lydelse enligt prop. 2012/13:12

Föreslagen lydelse

87 §

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 f och 94 g §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48 § om finansieringsavgift, i 94 g §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för det som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller det som sägs i fjärde stycket om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

Denna lag träder i kraft den 15 januari 2014. Lagen tillämpas dock för tid från och med den 1 januari 2014.

⁴ Senaste lydelse 2009:665.

Remissinstanser som har gett in yttrande

Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Stockholm, Konjunkturinstitutet, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Inspektionen för socialförsäkring, Arbetsgivarverket, Statskontoret, Skatteverket, Ekonomistyrningsverket, Konkurrensverket, Statens skolverk, Universitets- och högskolerådet, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Medlingsinstitutet, Svenska ESF-rådet, ILO-kommittén, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring, Arbetslöshetskassornas samorganisation, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Almega, AkademikerAlliansen, Akademikerförbundet SSR, Bankinstitutens Arbetsgivareorganisation, Civilekonomerna, Fastigo, Finansförbundet, Handelsanställdas förbund, Arbetsgivarföreningen KFO, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Målaremästarnas riksförbund, Facket för Service och Kommunikation, Småföretagarnas Riksförbund, Svensk Handel, Sveriges läkarförbund, Visita

Remissinstanser som har inbjudits men avstått från att yttra sig

Myndigheten för yrkeshögskolan, Ungdomsstyrelsen, Elektriska Installatörsorganisationen, Energiföretagen, Fastighetsanställdas förbund, Företagarförbundet, Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch, Hotell- och restaurangfacket, IF Metall, Industriarbetsgivarna, Industri- och Kemigruppen, Jusek, Kommunalarbetarförbundet, Livsmedelsarbetareförbundet, Livsmedelsföretagen, Offentliganställdas Förhandlingsråd, Pappersindustriarbetareförbundet, Saco-S, Statstjänstemannaförbundet, Svensk scenkonst, Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Svenska Elektrikerförbundet, Svenska Musikerförbundet, Svenska Målareförbundet, Svenska Transportarbetareförbundet, Sveriges Byggingustrier, Sveriges Ingenjörer, Teknikföretagen, TransportGruppen, Unionen, Vision, Vårdförbundet, Vårdföretagarna

Övriga som har yttrat sig

Svensk Handels och Arbetsgivarnas arbetslöshetskassa